

Інформаційно-аналітичні матеріали про стан соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Нині соціальна підтримка держави надається 1 912 914 постраждалим особам, серед них:

– 204 220 учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС (питома вага у загальній чисельності - 10%);

– 1 708 694 потерпілих від аварії на Чорнобильській АЕС (90%):
у тому числі 398 104 потерпілих дітей.

До постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи категорії 1 (інваліди) віднесено 107 595 осіб.

Крім того, налічується 40 584 особи, які мають право на пільги, передбачені Законом України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”: дружини (чоловіки), опікуни дитини померлих громадян, смерть яких пов’язана з Чорнобильською катастрофою (37 518 осіб), громадяни, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (3 066 осіб).

Загальна чисельність постраждалих громадян у 2017 році порівняно з 2016 роком зменшилась більше ніж на 48 тисячі осіб або на 2,5 %.

За останні п’ять роки чисельність громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, зменшилась більш ніж на 219 тисяч.

Щодо здійснення компенсаційних виплат і допомоги.

Статтями Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – Закон) встановлено гарантовані державою компенсаційні виплати, доплати, різні види допомоги та пільги, які стосуються усіх постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи громадян відповідно до визначених категорій.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2016 рік” за бюджетною програмою КПКВК 2501200 „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” було передбачено видатки у загальному обсязі 1 919 662,5 тис. гривень.

Мінсоцполітики, як головний розпорядник коштів за цією бюджетною програмою, здійснює розподіл та направлення коштів регіональним органам соціального захисту населення для проведення компенсаційних виплат у межах затверджених видатків.

З метою уникнення виникнення затримок з проведення компенсаційних виплат, Міністерством постійно ведеться контроль щодо стану проходження коштів від головних управлінь праці (департаментів) та соціального захисту населення до районних (міських) органів соціального захисту населення та безпосередньо до отримувачів компенсаційних виплат.

**Розподіл обсягу видатків за бюджетною програмою КПКВК 2501200
„Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської
катастрофи” у 2016 році**

№ п/п	Напрямки бюджетної програми	Затверджений обсяг видатків на 2016 рік, з урахуванням змін (тис грн)
1.	Здійснення доплат за роботу у зоні відчуження, здійснення виплати підвищених стипендій, надання щорічної та додаткової відпусток, збереження заробітної плати у разі переведення на нижчеоплачувану роботу та у зв'язку з відселенням, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	390 913,1
2.	Виплата грошової компенсації на потерпілих дітей, які не харчуються в їдальнях навчальних закладів, а також за всі дні невідвідування ними навчальних закладів, та забезпечення видатків на безоплатне харчування дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	340 411,0
3.	Виплата грошової компенсації за пільгове забезпечення продуктами харчування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	977 314,3
4.	Виплата компенсації за втрачене майно та здійснення витрат у зв'язку з переїздом на нове місце проживання громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	2 908,4
5.	Виплата компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю, та допомоги на оздоровлення, у разі звільнення з роботи громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	56 786,1
6.	Надання допомоги по тимчасовій непрацездатності громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	26 144,0
7.	Обслуговування банківських позик, наданих на пільгових умовах до 1999 року громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	106,5
8.	Оплата санаторно-курортного лікування громадян, віднесених до категорії 1 та дітей-інвалідів, інвалідність яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, та виплата грошової компенсації за самостійне санаторно-курортне лікування	123 470,9
9.	Здійснення виплат на соціальний захист працівників, що вивільняються у зв'язку з виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС	1 608,2

При формуванні проекту Державного бюджету України на 2017 рік Мінсоцполітики було надано пропозиції Мінфіну щодо збільшення обсягу видатків за бюджетною програмою КПКВК 2501200 „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – КПКВК 2501200) до 3,8 млрд грн., з них:

279 910,9 тис грн на здійснення доплат за роботу у зоні відчуження;

1 489 740,0 тис грн на виплату грошової компенсації за пільгове забезпечення продуктами харчування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

94 307,0 тис грн на компенсації за втрачене майно та оплата витрат у зв'язку з переїздом на нове місце проживання громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

10 172,6 тис грн на оплату санаторно-курортного лікування громадян віднесених до категорії 1 та дітей-інвалідів, інвалідність яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою.

Крім того, Міністерство зверталось з пропозицією щодо відновлення фінансування бюджетної програми „Забезпечення житлом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” та передбачення у Державному бюджеті України на 2017 рік видатків у сумі 782,5 млн грн на ці цілі.

Однак пропозиції Мінсоцполітики не було враховано. Видатки за бюджетною програмою КПКВК 2501200 на 2017 рік передбачено у обсязі 1,919 млрд грн на рівні минулого року.

**Розподіл обсягу видатків за бюджетною програмою КПКВК 2501200
„Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” у 2017 році**

№ п/п	Напрямки бюджетної програми	Обсяг видатків (тис грн)
1.	Здійснення доплат за роботу у зоні відчуження, надання щорічної та додаткової відпусток, збереження заробітної плати у разі переведення на нижчеоплачувану роботу та у зв'язку з відселенням, громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	373 749,5
2.	Виплата грошової компенсації на потерпілих дітей, які не харчуються в їдальнях навчальних закладів, а також за всі дні невідвідування ними навчальних закладів, та забезпечення видатків на безоплатне харчування дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	420 652,3
3.	Виплата грошової компенсації за пільгове забезпечення продуктами харчування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	943 603,8
4.	Виплата компенсації за втрачене майно та здійснення витрат у зв'язку з переїздом на нове місце проживання громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	2 014,8
5.	Виплата компенсації за шкоду, заподіяну здоров'ю, та допомоги на оздоровлення, у разі звільнення з роботи громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	51 699,4
6.	Надання допомоги по тимчасовій непрацездатності громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	2 605,0

7.	Обслуговування банківських позик, наданих на пільгових умовах до 1999 року громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	89,7
8.	Оплата санаторно-курортного лікування громадян, віднесених до категорії I та дітей-інвалідів, інвалідність яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, та виплата грошової компенсації за самостійне санаторно-курортне лікування	123 468,1
9.	Здійснення виплат на соціальний захист працівників, що вивільняються у зв'язку з виведенням з експлуатації Чорнобильської АЕС	1 779,9

Щодо пенсійного забезпечення громадян, постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Із 01.01.2015 Законом України „Про внесення змін до деяких законів України та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України” внесено зміни до Закону, зокрема до статті 54, якими передбачено, що умови, порядок призначення та мінімальні розміри пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи визначаються актами Кабінету Міністрів України з відповідних питань.

За інформацією Пенсійного фонду України, пенсія по інвалідності відповідно до статті 54 Закону призначена 46 тис. учасників ліквідації аварії на ЧАЕС та майже 31 тис. потерпілих від Чорнобильської катастрофи.

Середній розмір пенсії по інвалідності у інвалідів-ліквідаторів становить:

- I групи – 5 544,28 грн.,
- II групи – 5 200,54 грн.,
- III групи – 3 636,42 гривень.

Порядком обчислення пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1210 „Про підвищення рівня соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”, визначено механізм обчислення пенсій по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсій у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи, а також розміри мінімальної пенсійної виплати як для учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС так і потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Зокрема, мінімальні розміри пенсій для інвалідів-учасників ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС I, II та III групи становлять відповідно 285%, 255% та 225% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність (з урахуванням надбавок, підвищень, додаткових пенсій, цільової грошової допомоги, сум індексації та інших доплат до пенсії, встановлених законодавством, крім пенсій за особливі заслуги перед Україною).

На сьогодні це , відповідно, 3 553,95 грн, 3 179,85 грн та 2 805,75гривень.

Для інших інвалідів, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою I, II та III групи розміри мінімальної пенсійної виплати становлять відповідно 150%, 125% та 110% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, або це – 1 870,50 грн, 1 558,75 грн та 1 371,70 грн відповідно.

До розміру пенсії потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи встановлюється додаткова пенсія за шкоду заподіяну здоров'ю в розмірах:

- інвалідам I групи – 341,64 грн.
- інвалідам II групи – 227,76 грн.
- інвалідам III групи, дітям-інвалідам, хворим на променеви хворобу – 170,82 грн.

У разі зміни прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, проводиться перерахунок пенсій виходячи з розміру встановленого прожиткового мінімуму.

Особам потерпілим внаслідок аварії на ЧАЕС пенсія призначається відповідно до Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” зі зниженням пенсійного віку згідно статті 55 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2017 рік” передбачено збільшення прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність з 01.05. 2017 – 1 312,00 грн та з 01.05. 2017 – 1 373,00 гривні. У зв'язку з цим буде проведено перерахунки пенсій з урахуванням нового розміру прожиткового мінімуму, а саме, буде перераховано мінімальні розміри пенсій та доплат (надбавки, підвищення, допомога тощо), які визначаються залежно від розміру прожиткового мінімуму.

Водночас фінансування пенсій, доплат та компенсацій до них, призначених згідно із Законом щороку здійснюється у складі бюджетної програми за КПКВК 2506080 „Фінансування виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за бюджетними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду” (далі – Програма КПКВК 2506080).

Законом України „Про Державний бюджет України на 2017 рік” за бюджетною програмою КПКВК 2506080 передбачено 141,3 млн гривень.

Щодо забезпечення санаторно-курортними путівками громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у 2016 році здійснювалося відповідно до чинного законодавства, в межах бюджетних призначень за відповідним напрямком бюджетної програми КПКВК 2501200 „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”.

На напрям „Оплата санаторно-курортного лікування громадян, віднесених до категорії 1, та дітей з інвалідністю, інвалідність яких пов'язана з

Чорнобильською катастрофою та виплата компенсації за самостійне санаторно-курортне лікування” у 2016 році було виділено кошти у сумі 123 470,9 тис. гривень.

Відповідно до Порядку використання коштів державного бюджету для виконання програм, пов’язаних із соціальним захистом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.09.2005 № 936, закупівля послуг санаторно-курортного лікування у 2016 році, укладання угод із санаторно-курортними закладами та оплата зазначених послуг проводилися структурними підрозділами з питань соціального захисту населення обласних, районних і районних у м. Києві держадміністрацій.

У 2016 році санаторно-курортним лікуванням було охоплено 21 659 осіб (86 % від потреби), які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, з них 21 152 особи, віднесених до категорії 1, та 507 потерпілих від Чорнобильської катастрофи дітей, інвалідність яких пов’язана з Чорнобильською катастрофою.

Грошову компенсацію за самостійне санаторно-курортне лікування у 2016 році виплачено 3 постраждалим особам на загальну суму 1,2 тис. гривень.

З метою вдосконалення організації санаторно-курортного лікування чорнобильців Мінсоцполітики ініційовано і Урядом затверджено Порядок надання щорічної грошової допомоги для компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам та закладам відпочинку, здійснення доплат за рахунок власних коштів, виплати грошової компенсації громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, який передбачає принципово новий механізм оплати послуг із санаторно-курортного лікування громадянам, постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи, вже з січня 2017 року. Зокрема, укладання тристоронньої угоди між постраждалою особою, управлінням соціального захисту населення та санаторно-курортним закладом. При цьому постраждалій особі буде забезпечено право самостійного вибору санаторно-курортного закладу для оздоровлення (постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2016 № 854 „Деякі питання санаторно-курортного лікування та відпочинку громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи”).

Урядом встановлено також розміри відшкодування санаторіям за надане лікування у 2017 році. Вони складають:

для осіб, віднесених до категорії 1, – 5 250 гривень;

для осіб, віднесених до категорії 1, із захворюваннями нервової системи (з наслідками травм і захворюваннями хребта та спинного мозку), – 17 390 гривень;

для дітей, яким установлена інвалідність, пов’язана з Чорнобильською катастрофою, – 10 840 гривень.

(постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 № 1029 „Про встановлення розміру грошової допомоги для компенсації вартості путівок санаторно-курортним закладам і закладам оздоровлення та відпочинку у 2017 році”).

У 2017 році для забезпечення санаторно-курортними послугами постраждалих осіб вищезазначеною бюджетною програмою передбачено 123 468,1 тис. грн, що дасть змогу оздоровити 22 тис. осіб категорії 1 (80 % від потреби) та 650 дітей, яким установлена інвалідність, пов'язана з Чорнобильською катастрофою (100 % від потреби).

Відповідно до інформації структурних підрозділів з питань соціального захисту населення вже з лютого поточного року розпочато роботу по укладанню угод і направленню громадян на санаторно-курортне лікування.

Наразі укладено 627 угод, за якими 272 особи на даний час перебувають на санаторно-курортному лікуванні та 117 осіб вже повернулися із санаторіїв.

Щодо безплатного харчування дітей, потерпілих від Чорнобильської катастрофи.

Відповідно до пункту 11 статті 30 Закону безоплатним харчуванням забезпечуються потерпілі діти, які навчаються у середніх загальноосвітніх школах, професійно-технічних закладах освіти, коледжах та технікумах (училищах), розташованих на територіях радіоактивного забруднення, а також діти, які отримали інвалідність внаслідок Чорнобильської катастрофи. Дітям, які не харчуються в зазначених навчальних закладах, а також за всі дні, коли вони не відвідували ці заклади, до досягнення повноліття виплачується грошова компенсація відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 08.02.1997 № 155 „Про порядок та розміри компенсаційних виплат дітям, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі – Постанова № 155).

У межах реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2016 № 74 „Про внесення змін до Порядку використання коштів державного бюджету для виконання програм, пов'язаних із соціальним захистом громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” функцію з організації безоплатного харчування потерпілих дітей та дітей-інвалідів внаслідок Чорнобильської катастрофи передано на місцевий рівень.

У 2016 році в межах бюджетної програми 2501200 „Соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” за напрямом „Виплата грошової компенсації на потерпілих дітей, які не харчуються в їдальнях навчальних закладів, а також за всі дні невідвідування ними навчальних закладів та забезпечення видатків на безоплатне харчування дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” було передбачено видатки у сумі 316 749,7 тис. грн, з яких використано 228 747,1 тис. гривень.

В межах вищезазначеного напрямку у 2016 році на безоплатне харчування близько 60 тис дітей, які потерпіли внаслідок Чорнобильської катастрофи та дітей, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, було використано кошти у сумі 170 571,1 тис. грн, середній розмір витрат на харчування однієї дитини в день склав 29,8 гривень.

За результатами проведених конкурсних торгів та відповідно до укладених договорів на закупівлю послуг з харчування потерпілих дітей протягом 2016 року отримували безоплатне харчування у навчальних закладах, які розташовані на радіоактивно забрудненій території потерпілі діти Волинської, Київської, Черкаської, Чернігівської, Чернівецької, частково Житомирської та Рівненської областей. А також були забезпечені безоплатним харчуванням діти, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, Дніпропетровської, Житомирської, Львівської, Київської, Рівненської, Сумської, Харківської, Чернігівської областей та м. Києва.

Протягом 2016 року декілька разів не відбулися конкурсні торги на закупівлю послуг з харчування потерпілих дітей (через відсутність пропозицій від учасників), зокрема у Сумській області та Новоград-Волинському районі Житомирської області. У зв'язку з поданням учасниками торгів неодноразових скарг до Антимонопольного комітету та відміною процедури закупівлі не відбулись торги у Сарненському районі Рівненської області та Ємільчинському районі Житомирської області. За період відсутності харчування у навчальних закладах батькам потерпілих дітей органами соціального захисту населення виплачувалась грошова компенсація відповідно до Постанови №155. Сума коштів, використаних для виплати зазначеної компенсації становила 58 176,0 тис. гривень.

На 2017 рік за вищезазначеним напрямом затверджено видатки у сумі 420 446,8 тис. гривень. У I кварталі регіони профінансовано на суму 61 189,2 тис. гривень.

Наразі проведено процедуру закупівлі та укладено договір на послуги з харчування потерпілих дітей у Черкаській області та частково в Житомирській, Київській та Чернігівській областях.

Також забезпечуються безоплатним харчуванням діти, інвалідність яких пов'язана з наслідками Чорнобильської катастрофи, Дніпропетровської, Житомирської, Львівської, Київської, Рівненської, Сумської, Чернігівської областей та м. Києва.

В свою чергу, з урахуванням довготривалості процедури державних закупівель і з метою створення умов для покращення харчування потерпілих дітей, Мінсоцполітики підготовлено проект постанови Кабінету Міністрів України „Про внесення змін до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1997 р. № 155” щодо збільшення розмірів виплати грошової компенсації батькам потерпілих дітей, який надіслано для погодження центральним органам виконавчої влади.

Щодо пільгового забезпечення автотранспортом інвалідів з числа учасників Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також громадян, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (далі – інвалід ЧАЕС).

Механізм забезпечення інвалідів автотранспортом регламентується Порядком забезпечення інвалідів автомобілями, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19.07.2006 № 999 (зі змінами).

За даними щорічної форми 6 „Про забезпечення інвалідів спеціальним автотранспортом” по Україні станом на 01.01.2017 на обліку в органах соціального захисту населення для забезпечення автомобілями перебуває 63 262 особи з інвалідністю з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також громадян, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (категорія 1).

У 2016 році 226 осіб з інвалідністю було забезпечено автомобілями (з них 2 автомобілі придбані за рахунок надходження благодійних внесків та коштів місцевих бюджетів, а 224 – в якості гуманітарної допомоги), з них 44 автомобілі отримали особи з інвалідністю з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також громадян, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (категорія 1).

На розв'язання питань, пов'язаних із забезпеченням автотранспортом усіх осіб з інвалідністю, які мають на це право, з Державного бюджету України необхідно виділити більше 11 млрд гривень.

Протягом останніх трьох років кошти з державного бюджету на придбання автомобілів для осіб з інвалідністю не виділялися. На 2017 рік у державному бюджеті на зазначені цілі коштів теж не передбачено.

З урахуванням вищезазначеного осіб з інвалідністю, що перебувають на обліку в органах соціального захисту населення для забезпечення автомобілями, зокрема осіб з інвалідністю з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також громадян, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (категорія 1) буде забезпечено автотранспортом у порядку черговості відповідно до вимог чинного законодавства при виділенні необхідних бюджетних коштів.

Стосовно виплати грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування, то механізм виплати грошової компенсації на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів регламентується Порядком виплати грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2007 № 228 (зі змінами).

За даними форми звітності № 8 „Звіт про виплату грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне

обслуговування” по Україні за 2016 рік було виплачено 15,3 млн грн. (з них 3,3 млн грн особам з інвалідністю з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також громадян, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (категорія 1) 54 077 особам з інвалідністю, законним представникам недієздатних осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю (з них 11 524 особам з інвалідністю з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, а також громадян, які брали участь у ліквідації інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї (категорія 1), які мають право на виплату грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування.

Щодо роботи Комісії зі спірних питань визначення статусу осіб, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та з визначення даних про заробітну плату працівників за роботу в зоні відчуження в 1986-1990 роках.

Відповідно до статті 65 Закону, порядок видачі посвідчень особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, встановлюється Кабінетом Міністрів України (постанова КМУ від 20.01.1997 № 51 „Про затвердження Порядку видачі посвідчень особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи” (далі - Порядок).

Відповідно до пункту 12 Порядку спірні питання визначення статусу осіб, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, вирішуються Комісією зі спірних питань визначення статусу осіб, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, при Міністерстві (далі – Комісія). Комісія працює з 2006 року.

Основними завданнями Комісії є розгляд спірних питань осіб, які брали участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, з метою визначення статусу учасника ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та перевірка правильності видачі посвідчень постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Положення про Комісію затверджено наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 17.05.06 № 187, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.06.2006 року за № 626/12500.

В 2016 році відбулося 11 засідань Комісії, на яких розглянуто 182 справи, з них підтверджено і визначено статус 37 особам, відмовлено у встановленні статусу або визнано видачу посвідчень безпідставною 49 особам, 40 справ направлено на доопрацювання, за 56 справами відповідно до рішень суду скасовано рішення Комісії щодо безпідставності визначення статусу.

З метою вирішення питання видачі довідок про заробітну плату, одержану за роботу в зоні відчуження в 1986–1990 роках, цивільним особам з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС – інвалідів внаслідок каліцтва або захворювання внаслідок Чорнобильської катастрофи (категорія 1) та особам, які втратили годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи, для випадків, коли підприємство, установу, організацію ліквідовано без правонаступника та не збереглися документи про заробітну плату, отриману за роботу в зоні відчуження, працюють центральна та регіональні комісії з визначення даних про заробітну плату працівників за роботу в зоні відчуження в 1986–1990 роках.

Центральна комісія розглядає звернення регіональних комісій щодо незгоди громадян з їх рішенням.

У 2016 році проведено 8 засідань центральної комісії, на яких розглянуто 27 справ, та прийнято рішення: рекомендовано регіональним комісіям видати довідку про заробітну плату – 3 громадянам, підтверджено видачу довідки регіональною комісією – 0, на доопрацювання – 13 справ, підтверджено відмову регіональної комісії або відмовлено у видачі довідки – 11 особам.

За інформацією Пенсійного фонду України за довідками, що видані комісіями, призначаються пенсії як по атестованих особах, так і по цивільних. Станом на 01.01.2017 кількість призначених (перерахованих) пенсій за довідками про заробітну плату працівників за роботу у зоні відчуження в 1986-1990 роках, виданими регіональними комісіями, становить 1 028. Середній розмір збільшення перерахованих пенсій складає 968,50 гривень.

У 2017 році проведено 2 засідання центральної комісії, на яких розглянуто 5 справ, та прийнято рішення: підтверджено видачу довідки регіональною комісією – 1, на доопрацювання – 3 справ, підтверджено відмову регіональної комісії або відмовлено у видачі довідки – 1 особі.

Переважає кількість справ надходить на розгляд центральної комісії від Донецької, Івано-Франківської, Київської, Полтавської, Миколаївської, та Луганської обласних державних адміністрацій.

Щодо стану виконання судових рішень.

Законом України „Про гарантії держави щодо виконання судових рішень” (далі – Закон) встановлено гарантії держави з виконання судових рішень і виконавчих документів, визначених Законом України „Про виконавче провадження”, та особливості їх виконання.

Відповідно до статті 3 Закону виконання рішень суду про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, у межах відповідних бюджетних призначень шляхом списання коштів з рахунків такого державного органу, а в разі відсутності в зазначеного державного органу відповідних призначень – за рахунок коштів, передбачених за бюджетною програмою для забезпечення виконання рішень суду.

Відповідно до абзацу другого підпункту 1 пункту 9 розділу VI „Прикінцеві та перехідні положення” Бюджетного кодексу України та пункту 3 Порядку виконання рішень про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів або боржників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.08.2011 № 845, рішення про стягнення коштів державного та місцевих бюджетів проводиться виключно Державною казначейською службою України згідно з черговістю надходження таких рішень, у тому числі рішень, які надіслані до органів Казначейства органами Державної виконавчої служби відповідно до Порядку погашення заборгованості за рішеннями суду, виконання яких гарантується державою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2014 № 440.

Таким чином, судові рішення про стягнення коштів, боржником за якими є державний орган, можуть виконуватись відповідно до вказаних актів законодавства в порядку черговості та в межах коштів, передбачених на такі цілі в державному бюджеті.

Законом України „Про Державний бюджет України на 2017 рік” за бюджетною програмою КПКВК 3504040 „Заходи щодо виконання рішень суду, що гарантовані державою” передбачено 500 млн гривень.